

პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი
PERIODICAL SCIENTIFIC JOURNAL
ПЕРИОДИЧЕСКИЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2346-8467

აგრო
AGRO
АГРО
NEWS

№1

ქუთაისი – Kutaisi – Кутаиси
2016

ქურნალი წარმოადგენს
კავშირი იმერეთის აგროეკოლოგიური ასოციაციისა და
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრარული ფაკულტეტის
პერიოდულ-სამეცნიერო გამოცემას

სარედაქციო კოლეგია:

ლორთქიფანიძე როზა – (მთავარი რედაქტორი);
ავალიშვილი ნინო (სწავლული მდივანი);
ურუშაძე თენგიზი; პაპუნიძე ვანო; შაფაქიძე ელგუჯა; ასათიანი რევაზი; კოპალიანი როლანდი; ჯაბნიძე რევაზი; კინწურაშვილი ქეთევანი; მიქელაძე ალექსანდრე; ჭაბუკიანი რანი; ქობალია ვახტანგი; ფრუიძე მაყვალა; ჩანჩიანი-ანასაშვილი ნუნუ; დოლბაია თამარი; ყუბანიშვილი მაკა; კვლენჯერიძე ნინო; ყიფიანი ნინო; ხელაძე მაია; კილასონია ემზარ; კველიშვილი მანანა; ჩხიროძე დარეჯანი; ჯობავა ტრისტანი; წიქორიძე მამუკა; თავბერიძე სოსო; თაბაგარი მარიეტა; კილაძე რამაზი; მეტრეველი მარიამი; დვალაძე გულნარა; ნემსაძე მარიამი.

სარედაქციო კოლეგიის საზღვარგარეთის წევრები:

იოფე გრიგორი (აშშ); კავალიაუსკასი ვიდასი (ლიტვა); ჩუხნო ინნა (უკრაინა); ბელოკონევა-შიუკაშვილი მარინა (პოლონეთი); გასანოვი ზაური (აზერბაიჯანი); მამადლოვი რამაზანი (თურქეთი); სანტროსიანი გაგიკი (სომხეთი); სალინდიევი ულტემურატი (ყაზახეთი).

The magazine is a periodical scientific publication of
Imereti Agro-ecological Association and
Akaki Tsereteli State University Faculty of Agrarian Studies.

EDITORIAL BOARD

Lortkipanidze Roza – (Editor in Chief);
Avalishvili Nino – (Academic Secretary);
Urushadze Tengiz; Papunidze Vano; Shapakidze elguja; Asatiani Revaz; Kopaliani Roland; Jabnidze Revaz;
Kintsurashvili Ketevan; Mikeladze Aleksandr; Chabukiani Rani; Qobalia Vaxtang; Fruidze Makvala; Chachkhiani-Anansashvili Nunu; Dolbaia Tamar; Kubaneishvili Maka; Kelendjeridze Nino; Kipiani Nino; xeladze Maia; Kilasonia Emzar;
Kevlishvili Manana; Chxirodze Daredjan; Jobava Tristan; Tsiqoridze Mamuka; Tavberidze Coco; Tabagari Marieta; Kiladze Ramaz; Metreveli Mariami; Gvaladze Gulnara; Nemsadze Mariam.

FOREIGN MEMBERS OF EDITORIAL BOARD

Ioffe Grigory (USA); Kavaliauskas Vidas (Litva); Chuxno Inna (Ukraine); Belokoneva-Shiukashvili Marina (Poland); Gasanov Zaur (Azerbaijan); Mammadov Ramazan (Turkey); Santrosian Gagik (Armenia); Sagyndykov Ultemurat (Kazakhstan).

Журнал представляет
Периодическое научное издание
Союза агроэкологической ассоциации Имерети и
Аграрного Факультета Государственного Университета Акакия Церетели

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Лорткипанидзе Роза – (главный редактор);
Авалишвили Нино – (Учебный Секретарь);
Урушадзе Тенгиз; Папунидзе Вано; Шафакидзе Элгуджа; Асатиани Реваз; Копалиани Роланд; Джабнидзе Реваз;
Кинцурашвили Кетеван; Микеладзе Александр; Чабукиани Рани; Кобалия Вахтанг; Фруидзе Маквала; Чачхიანი-Анасашвили Нуну; Долбая Тамар; Кубанейшвили Мака; Келенджеридзе Нино; Кипиани Нино; Хеладзе Маия;
Киласония Эмзар; Кевлишвили Манана; Чхиродзе Дареджан; Джобавა Тристан; Цикоридзе Мамука; Тавберидзе Сосо; Табагари Мариета; Киладзе Рамаз; Метревели Мариами; Гваладзе Гулнара; Немсадзе Мариам.

ЗАРУБЕЖНЫЕ ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ:

Иоффе Григори (США); Кавалиаускас Видас (Литва); Чухно Инна (Украина); Белоконева-Шиукашвили Марина (Польша); Гасанов Заур (Азербайджан); Маммадов Рамазан (Турция); Сантросян Гагик (Армения); Сагиндигов Ултемурат (Казахстан)

როლანდ კოპალიანი – თხილის წარმოების ზრდის დინამიკა საქართველოში რეგიონების მიხედვით _____	9
ქეთევან კინწურაშვილი – კოფეინის ბანსაზღვრის და მისი მიღების ექსპრეს მეთოდი _____	13
Роза Лорткипанидзе – АГРОЭКОЛОГИЧЕСКАЯ СРЕДА ОСУЩЕННЫХ ПОЧВ МЕГРЕЛИИ _____	18
რეზო ჯაბნიძე – ღარბი, რომ განვითარდეს და აღორძინდეს _____	22
Сантросян Г.С. – ЦЕННЫЕ ФОРМЫ АБРИКОСА “ХАРДЖИ” В АРМЕНИИ _____	32
ნუნუ ჩაჩხიანი-ანასაშვილი – ბიოლოგიური მეთოდი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტის მიღების ბარანტია _____	35
Roza Lortkipanidze, Nino Kelenjeridze – RAISING SOIL FERTILITY IN OLIVE PLANTATIONS VIA CLOVER CULTURES IN CONDITIONS OF TSKALTUBO DISTRICT _____	40
ვახტანგ ქობალია – მანღარინ „აღრეშლას“ ნუცეღარული თესლნერგების ფორმათა მრავალფეროვნების ბიო-მორფოლოგიური და სამეურნეო მაჩვენებლების შესწავლის შედეგები _____	42
მარიეტა თაბაგარი, ვლადიმერ უგულავა, შორენა კაპანაძე, ნატალია ჯინჭარაძე – აღმოსავლური ხურმის ჯიშების სამეურნეო მახასიათებლების შესწავლა ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტის პირობებში _____	48
ნინო ავალიშვილი – ბეოლოგიური პროცესების როლი ქანებისა და რელიეფის ფორმირებაში _____	51
ლ.გ. ბაზერაშვილი, ნ. ბოკუჩავა, მ. კეველიშვილი, ნ. ჯიბლაშვილი – წაბლის დაავადებანი წინანდლის დენდროკარკში _____	56
ტრისტან ჯობავა – ლიმონ ქართულის, მეიერისა და დიოსკურიას მალსეპრობამქლოვის შესწავლის შედეგები _____	58
Мака Кубанейшвили – ТОПИНАМБУР (ЗЕМЛЯНАЯ ГРУША) – ПОЛЕЗНОЕ РАСТЕНИЕ _____	66
გულნარა დვალაძე – მაყვლის (Rubus) მცენარის მიზანდასახული კულტივირების პერსპექტივა ახალი სახის კვების მრეწველობის საღებავის წარმოებისათვის და ბიომრავალფეროვნების დაცვა _____	69

ნინო ყიფიანი, მაია ხელაძე – ტრიფოლიატის სხვადასხვა ფორმების ბიო-მორფოლოგიური დასასიათება _____	72
ნინო კელენჯერიძე, ნელი კელენჯერიძე – ორბანული და მინერალური სასუქების შედარებითი ეფექტურობა დაბალნაყოფიერ ალუვიურ ნიადაგებზე გაშენებულ ფეიქოს პლანტაციაში _____	76
ნატალია სანთელაძე – ფეიქოს კულტურის ეკონომიკური ეფექტურობა იმერეთის რეგიონის ალუვიურ ნიადაგებზე _____	79
ვაჟა თოდუა, დალი ბერიკაშვილი, სოფიო ცქვიტაია – ველური ხილი, გამრავლება, ჭიმიური შემადგენლობა და გამომწეების პერსპექტივები _____	81
ლია კოპალიანი – ზეთისხილის ყვავილობისა და ნაყოფმსხმოიარობის ფენოლოგიური ფაზების მიმდინარეობა იმერეთის რეგიონში _____	90
მზია კურდღელია – ლავანდის კულტურის პერსპექტივა საქართველოში _____	93
ალექსანდრა ჩაფიჩაძე, მაკა ყუბანეიშვილი – ჩაიოტა (<i>Sechium edule</i>) – ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წყარო _____	97
სულიკო ბერიძე – ცხიველთა კვების ტრადიციები საქართველოში და მისი გავლენა პროდუქტიულობაზე _____	101
მაყვალა ფრუიძე, ეკატერინე ბენდელიანი – ლუდის შენახვაზე მოქმედი ფაქტორები _____	104
ეკატერინე კახნიაშვილი – ჩაის არომატიზაცია და მიღებული პროდუქტის ეკონომიური გაანგარიშება _____	110
ვარლამ აკლაკოვი – პროლინის, არბინინისა და ჰისტიდინის ბარდაქმნის ზოგიერთი თავისებურებანი საფუძვრებში ღვინის შამპანიზაციისას _____	114
მალხაზ მიქაბერიძე – აბრონეფლეულის სპექტრულ-ოპტიკური მახასიათებლების გამოკვლევა _____	118
თამარ ხუციძე – ველური ყვავილოვანი მცენარის - შავყამალას (<i>Scrophulariaceae Lunariifolia Boiss</i>) გვირგვინის ფურცლების მღებავი ნივთიერების მორფოლოგია _____	121
ნანა ქათამაძე, თამარ ხუციძე – ჩაის ფოთლის შენახვისა და ტრანსპორტირების პერიოდში მიმდინარე ჭიმიური და მიკრობიოლოგიური პროცესები _____	124
თეიმურაზ კანდელაკი, რამაზ კილაძე, ჯამბულ ქანთარია – თბილისის „კუს ტბის“ რეკრეაციული ზონის დენდროფლორის მდგომარეობის შეფასება და სარეკონსტრუქციო ღონისძიებების მეცნიერული დასაბუთება _____	128
ქეთევან ქუთელია – აქტინიდიის კულტურის თესლით გამრავლება _____	136

ეთერ ბენიძე, ვანდა გვანცველაძე – ბარემოს ტემპერატურული პირობების გავლენა ზოგიერთი ბაზაფხულზე მოყვავილე მერქნიანი მცენარის ფენოფაზების მიმდინარეობაზე	138
თეიმურაზ კანდელაკი, რამაზ კილაძე, ჯამბულ ქანთარია – ძალაძე თბილისის საზღვრებში და მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებული მწვანე ნარბავებისა და სახელმწიფო ტყის ფონდის დაცვის რეზულირების მმქანიზმის შეფასება	144
ეთერ ბენიძე, ეკატერინა გუბელაძე, მარინა კუცია, იზა ოჩიკიძე, ქეთევან ქუთელია – აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჯავჭავაძის გამზირზე მდებარე სასწავლო კორპუსის მიმდებარე ტერიტორიის ლანდშაფტურ-ეკოლოგიური შესწავლის შედეგები	151

2 **მულტიდისციპლინარული დარგები** MULTIDISCIPLINARY BRANCHES МЕЖДУДИСЦИПЛИНАРНЫЕ ОТРАСЛИ

ზეინაბ ახალაძე – საქართველოს აბრეშქვორები	161
მანანა შალამბერიძე – შერჩეულ მემკვიდრეებში შერჩერის უწყვეტია	166
გულადი თხილაიშვილი – ანტი-დემინგის მნიშვნელობა ეროვნული სასურსათო უსაფრთხოების გადაწყვეტის საკითხში	170
ნატო ჯაბიძე – სოფლის მემკვიდრეების შემდგომი განვითარება, მიწის მართვის თანამედროვე სისტემის შემქმნის ბარეში შეუძლებელია	176
ჯემალ ანანიძე, გიორგი ჯაბიძე – სოფლის მემკვიდრეების სპეციალიზაციისა და დარბთა შეთანაწყობის ეკონომიკური ეფექტიანობა აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	183
გელა ლოსაბერიძე, დავით კბილაშვილი – აბრეშქვორების განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები საქართველოში	187
სოსო თავბერიძე, ემზარ კილასონია – სამანქანო-სატრაქტორო აბრეშქვორების საყრდენ-ჩაჭიდებითი გამავლობის კვლევა შერდოვულ მიწათმომქმედების პირობებში	193
ემზარი კილასონია – ზეთისხილის სადემონსტრაციო ნაკვეთზე ჩასატარებელი მმქანიზმებულ სამუშაოთა ტექნოლოგია	197
მამუკა წიქორიძე – მინერალური საუქმების მმქანიზირებული ვესით მომზადება და სიმინდის რიბთაშორისებში შეტანის ხერხები	200
სოსო თავბერიძე, დავით კბილაშვილი – თვლიანი ტრაქტორის საკურსო მდბრადობის კვლევა	203

დარეჯან ჩხიროძე – მღვრადი ბანვითარება ეკომშვილობის ბარანტი	208
იზოლდა ხასაია – ტურისტული მომსახურების მომხმარებელთა პროორიტეტები იმერეთში	211
სერგო ცაგარეიშვილი, აკაკი ნასყიდაშვილი, მათა დიაკონიძე – კვების მომსახურების ზობადი დახასიათება ტურიზმში	216

2 **ვიმართულაბათუმორისი ღარგები** **MULTIDISCIPLINARY BRANCHES** **МЕЖДУДИСЦИПЛИНАРНЫЕ ОТРАСЛЫ**

ბიზნესის აღმინისტრირება - მარკეტინგი

საქართველოს აბროექსპორტი

ზეინაბ ახალაძე

აკად. დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნაშრომი ეძღვნება საქართველოს აგროექსპორტის თანამედროვე მდგომარეობის შესწავლას. აგრარული წარმოება თანდათანობით ხდება გლობალური ბაზრის შემადგენელი ნაწილი, რაც ითხოვს საქართველოს სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შესაბამისობას საერთაშორისო სტანდარტებთან. ამ მიზნის მისაღწევად საჭიროა შეიქმნას ისეთი გარემო, რომელიც ქართულ აგრარულ საწარმოებს მისცემს მათ ხელთ არსებული რესურსული პოტენციალის ამოქმედებისა და დამატებითი რესურსების მოზიდვის შესაძლებლობას, რათა გააძლიერონ პოზიციები არა მარტო შიდა სასურსათო ბაზარზე, არამედ აქტიურად ჩაერთონ მსოფლიო სასურსათო ბაზრის ფორმირებაში. ჩატარებულმა სამუშაოებმა გვიჩვენეს, რომ ამ მიმართულებით მეტად მნიშვნელოვანია შეთანხმება ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი სავაჭრო სივრცის შესახებ (DCFTA). იგი ხელს შეუწყობს ბაზრების დივერსიფიკაციის პოლიტიკის განხორციელებას.

თანამედროვე გლობალიზაციის პირობებში საქართველოს აგრარული წარმოება და ბაზარი ხდება გლობალური ბაზრის ფორმირების პროცესის შემადგენელი ნაწილი, რაც ითხოვს საქართველოს სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების ამ პროცესთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის აუცილებლობას. შესაბამისად, საჭიროა შეიქმნას ისეთი გარემო, რომელიც ქართულ აგრარულ საწარმოებს მისცემს მათ ხელთ არსებული რესურსული პოტენციალის ამოქმედებისა და დამატებითი რესურსების მოზიდვის საშუალებას, რათა გააძლიერონ პოზიციები არა მარტო შიდა სასურსათო ბაზარზე, არამედ აქტიურად ჩაერთონ მსოფლიო სასურსათო ბაზრის ფორმირებაში.

გლობალურ ევროპულ ბაზარზე ინტეგრაცია, ექსპორტის გაფართოება და დივერსიფიცირება კერძო სექტორის პრეროგატივაა. რაც შეეხება მთავრობას, მას შეუძლია იყოს ქმედითი პარტნიორი და შეასრულოს მნიშვნელოვანი როლი კომპანიების მიერ საექსპორტო ბაზრების და მათზე არსებული მოთხოვნების შეფასებასა და გამოვლენაში. სწორედ მთავრობის პრეროგატივაა არსებულ და პოტენციურ სავაჭრო პარტნიორებთან საერთაშორისო სავაჭრო ურთიერთობების გადრმავევა და განვითარება, საერთაშორისო ბაზრებზე საქართველოს ექსპორტიორების ინტერესების დაცვა, ხარისხის ეროვნული ინფრასტრუქტურის განვითარება საერთაშორისო მოთხოვნების შესაბამისად, საერთაშორისო ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერების შემცირების მიზნით; ექსპორტიორებისათვის საექსპორტო ბაზრების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება; სატრანსპორტო და ლოჯისტიკური ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობა და ა.შ.

ამ მიმართულებით, მეტად მნიშვნელოვანია შეთანხმება ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი სავაჭრო სივრცის შესახებ (DCFTA). ასოცირების ხელშეკრულებით

ბის მნიშვნელოვან კომპონენტს მისი ეკონომიკური მხარე და სავაჭრო შეთანხმებები შეადგენს, რაც საქართველოს აძლევს შესაძლებლობას ჰქონდეს თავისუფალი სავაჭრო ურთიერთობები ფაქტობრივად მთელს ევროპასთან. ჩვენის დრმა რწმენით, ეს ხელშეკრულება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ბაზრების დივერსიფიკაციის პოლიტიკის განხორციელებას, რაც პირველ რიგში ახალი ბაზრების, მათ შორის არატრადიციული ბაზრების მოძებნასა და არსებულ ბაზრებზე პოზიციების გამყარებას გულისხმობს.

ასოცირების შესახებ შეთანხმების ხელმოწერა სიმბოლურად ძალიან მნიშვნელოვანი იყო. პირველი, რაც საქართველომ ხელმოწერის შედეგად ავტომატურად მიიღო, არის ევროპაში ექსპორტის დროს ბარიერების მოხსნა ნებისმიერი პროდუქტისათვის, რომელიც დააკმაყოფილებს ევროკავშირის სტანდარტებს. მცენარეული სურსათის, მინერალური წყლების, თხილისა და ღვინის მიმართ ევროკავშირის მოთხოვნები გაცილებით მარტივია. ამიტომ, ამ პროდუქტების ექსპორტი ადრეც ხორციელდებოდა და სიმძლავრეები დღესაც იზრდება. ცხოველური წარმოშობის პროდუქტებთან მიმართებაში კი განსხვავებული სიტუაციაა. ისეთი პროდუქტების მიმართ, როგორცაა რძის ნაწარმი, ხორცპროდუქტები, თევზი, თაფლი და სხვა, ევროკავშირის მოთხოვნები და ბაზრის სტანდარტი არის ძალიან მაღალი. სამწუხაროდ, დღევანდელი მდგომარეობით საქართველო ვერ აკმაყოფილებს ევროკავშირის სტანდარტებს ამ პროდუქტებზე.

ასოცირების ხელშეკრულების ხელმოწერიდან დაახლოებით წელიწადნახევარი გავიდა და შეგვიძლია პირველ შედეგებზე ვიმსჯელოთ. როდესაც საქართველოს აგროექსპორტს განვიხილავთ, უპირველეს ყოვლისა ყურადღება უნდა გავამახვილოთ სოფლის მეურნეობის თანამონაწილეობაზე საქართველოს სავაჭრო ბალანსში. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემებით (ცხრილი 1), სოფლის მეურნეობის წილი ექსპორტის საერთო მაჩვენებელში (2010–2014 წწ.) თანაბარზომიერად იზრდებოდა. გამონაკლისს წარმოადგენს 2015 წელი, როდესაც მნიშვნელოვნად დაეცა როგორც საქართველოს ექსპორტის მთლიანი მაჩვენებელი, ასევე მასში სოფლის მეურნეობის წილიც.

ცხრილი 1

სოფლის მეურნეობის თანამონაწილეობა საქართველოს სავაჭრო ბალანსში

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
საქ. ექსპორტი (ათ. დოლ.)	1677	2187	2376	2910	2861	2204
სოფ. მეურნეობის წილი(ათ. დოლ.)	330	422	486	728	781	873
სოფ. მეურნეობის წილი (%)	20	19	20	25	27	40

საქართველოს აგროვაჭრობა, ისევე როგორც მთლიანად ვაჭრობა უარყოფითი ბალანსით ხასიათდება (ცხრილი 2). ნიშანდობლივია, რომ 2010–2014 წლებში თანმიმდევრულად იზრდება საქართველოს აგროექსპორტის მოცულობა, აგროიმპორტის მო-

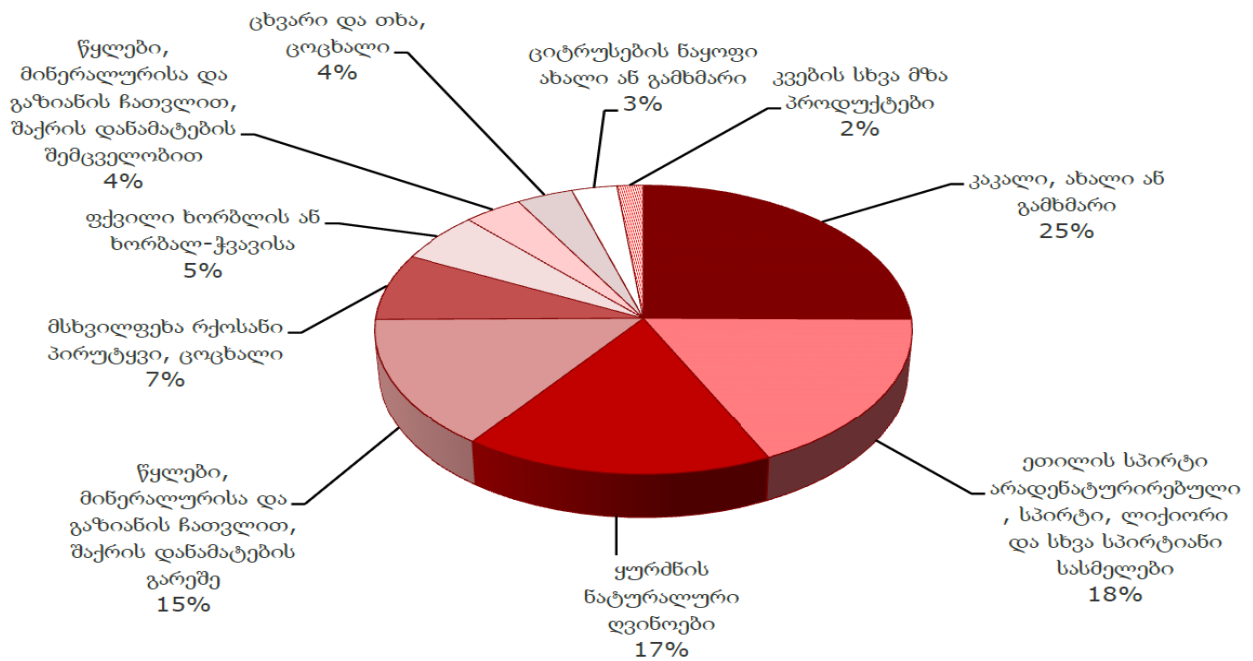
ცულობის შემცირების ფონზე. შესაბამისად მცირდება სავაჭრო ბალანსიც. თავისთავად, უარყოფითი სავაჭრო ბალანსი არასასურველი მოვლენაა, ამიტომ მისი შემცირება დადებითად აღიქმება. თუმცა საჭიროა ძირეული ანალიზის ჩატარება იმის გამოსაკვლევად, თუ რამ გამოიწვია სავაჭრო ბალანსის შემცირება და რა ღონისძიებების ჩატარება არის საჭირო, რომ ამ მოვლენას ჰქონდეს არა ფრაგმენტული, არამედ სტაბილური ხასიათი.

ცხრილი 2.

საქართველოს აგროვაჭრობა (2010–2015 წწ.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
აგროექსპორტი (ათ. დოლ.)	330	422	486	728	781	873
აგროიმპორტი (ათ. დოლ.)	834	1017	1086	1088	1080	904
სავაჭრო ბალანსი (ათ. დოლ.)	-504	-595	-600	-360	-299	-31

თუ გადავხედავთ ყველაზე ექსპორტირებად აგროპროდუქტებს და განვიხილავთ 2010–2015 წლების საშუალო შეწონილ პროცენტულ მაჩვენებლებს (დიაგრამა 1), დაინახავთ, რომ ათ აგროსაექსპორტო ჯგუფში ლიდერის პოზიციები უჭირავს კაკალს (ახალი ან გამხმარი) – 25%; მომდევნო ადგილებზე არიან ეთილის სპირტი, ლიქიორი და სხვა სპირტიანი სასმელები – 18%; ყურძნის ნატურალური ღვინოები – 17% და წყლები (მინერალურისა და გაზიანის ჩათვლით) – 15%.

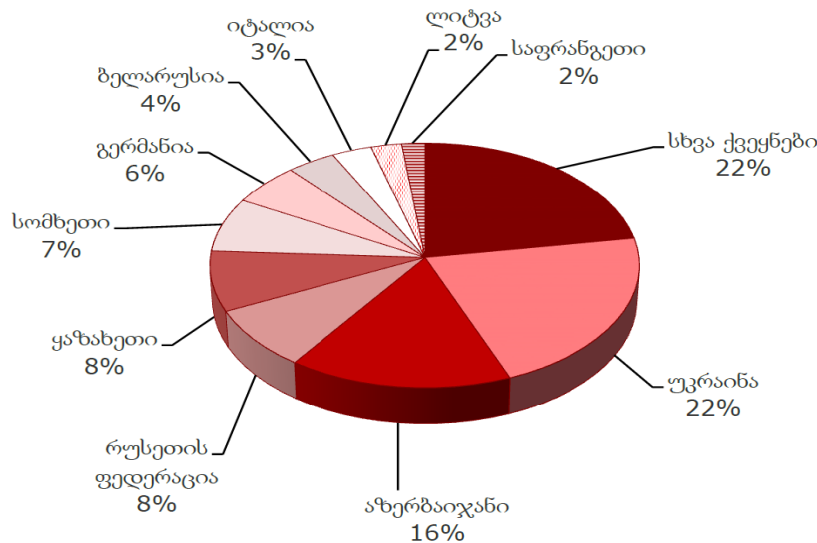

დიაგრამა 1. ყველაზე დიდი მოცულობის აგრო საექსპორტო ჯგუფები

რაც შეეხება საქართველოდან აგროპროდუქციის საექსპორტო მიმართულებას 2010–2015 წლებში (დიაგრამა 2), ყველაზე მნიშვნელოვანი დანიშნულების ადგილია უკრაინა 21.5 %-ით, რომელსაც მოჰყვებიან აზერბაიჯანი–15.8%-ით, რუსეთის ფედერაცია–8.1%-ით, ყაზახეთი–7.9%-ით და სომხეთი–7.2%-იანი წილით. ჯამში თუ განვიხილავთ, საქართველოს აგროექსპორტის მეტი წილი მოდის ყოფილი საბჭოთა კავშირის ქვეყნებზე და სამწუხაროდ, უფრო ნაკლები წილი–ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებზე.

ცხადი დასკვნა ზემოთ წარმოდგენილი შედეგებიდან არის ის, რომ საქართველო უნდა შეეცადოს გაზარდოს საექსპორტო აგრო პროდუქტებისა და მათი დანიშნულების ადგილების მრავალფეროვნება. მეორე საკითხია, როგორ უნდა მიადწიო ამ მიზანს. აგრო ექსპორტის ზრდა უპირველეს ყოვლისა მოითხოვს სავაჭრო პოლიტიკის შესაბამისი გარემოს არსებობას. ახლანდელ და პოტენციურ პარტნიორებთან სავაჭრო შეთანხმებებს შეუძლია გაზარდოს ვაჭრებისა და ინვესტორების კანონიერი გულდაჯერებულობა და გააუმჯობესოს უცხოურ ბაზრებზე წვდომა. ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შეთანხმება (DCFTA) საქართველოსა და ევროკავშირს შორის, რაზეც ზემოდ გვქონდა საუბარი არის სწორედ ეს შემთხვევა.

დიაგრამა 2. საქართველოს აგრო ექსპორტის მიმართულებები

საქართველოს აქვს აგრო სავაჭრო დეფიციტი ევროკავშირთან, მაგრამ რაოდენობა შედარებით მცირეა. საქართველოდან ხილის, ბოსტნეულისა და კაკლის ექსპორტის დაახლოებით ნახევარი მიდის ევროკავშირში და თხილი შეადგენს ამ ექსპორტის უდიდეს ნაწილს. ასე რომ, ფაქტია, საქართველომ წარმატებით შეაღწია ევროკავშირის აგრო პროდუქტების ზოგიერთ ბაზარზე. მაშასადამე, პოტენციური არსებობს, მაგრამ ამ პოტენციალს დიდი გამოწვევა უდგას უკან. ერთი რამ არის ცხადი, საკვები პროდუქტების უსაფრთხოების სტანდარტები არის მთავარი საკითხი.

უნდა ითქვას, რომ ამ მიმართულებით მუშაობა დაწყებულია. ევროკავშირის მაქსიმალური ხელშეწყობითა და დახმარებით, საქართველოში უკვე ამოქმედდა ფიტოსანიტარული ლაბორატორია; შემუშავებულია სპეციალური კონცეფციები და პოლიტიკის დოკუმენტები, რომლებშიც გაწერილია, თუ როგორ შემოვიტანოთ თანდათანობით ეს რეგულაციები, ისე, რომ ესა თუ ის სეგმენტი არ დაზარალდეს; მიმდინარეობს მუშაობა თევზის, თაფლის, ასევე მთელი რიგი წარმოებების აღიარების მოპოვებაზე ევროკავშირის მიერ. სერიოზული წინსვლაა კივისა და ლურჯი მოცხარის წარმოებაში; სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ აამოქმედა რძის ახალი, ტექნიკური რეგლამენტი რომელიც ქართველი მომხმარებლებისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ზუსტად იყოს ინფორმირებული იმ პროდუქციის შესახებ, რომელსაც მოიხმარს და ა.შ.

მაშასადამე, საქართველოს წინაშე დიდი და რთული ამოცანა დგას. ამ ამოცანის გადასაჭრელად ინტენსიურად ტარდება სხვადასხვა დონის დიპლომატიური, მაგრამ საკვები პროდუქტების სტანდარტების ადაპტირება ევროკავშირის სისტემასთან და მათი გატარება მოითხოვს არამარტო კანონებსა და რეგულაციებში ხარვეზების გასწორებას, არამედ კერძო და საჯარო ინვესტიციებს საკვები პროდუქტების საკვლევ ლაბორატორიებში და მსგავს ინფრასტრუქტურაში. ამ ტიპის ინვესტიციების განსახორციელებლად საქართველოს შეუძლია ისარგებლოს ევროკავშირით და სხვა დონორებით, როგორებიც არიან მსოფლიო ბანკი, EBED, ტექნიკური თანადგომით და ა.შ.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ზ. ახალაძე, მ. შალამბერიძე – საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობები. ქუთაისი 2009 წ. გვ. 120–137
2. ევროკავშირის სამეზობლო პოლიტიკა. სამოქმედო გეგმის შესრულების ანგარიში. თბილისი 2010 წ. გვ. 74–81
3. ასათიანი ს., ასათიანი რ. - „ევროკავშირში სასურსათო უვნებლობის რეგულირების საკითხებისათვის“ საქართველოს ს/მ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე. თბილისი 2009 წ.

AGROEXPORT OF GEORGIA

Zeinab Akhaladze

acad. doctor, Akaki Tsereteli State University

Summary

Work is devoted to studying of a state of the art agroexport of Georgia. The Agricultural production one step at a time becomes a part of the world market that requires conformity of agricultural production of Georgia with the international standards. For achievement of this objective it is necessary to create environment which will enable the Georgian agricultural enterprises to start resource potential being in their order, as well as to involve additional resource potential, to strengthen the positions not only in a home market of food stuffs, but also to participate fully in formation of the world food market.

Researches have shown, that in this connection, very much the fundamental importance has deep and universal the contract about a zone of free commerce with the European Union (DCFTA). This contract will assist диверсификации politicians of the markets.

АГРОЭКСПОРТ ГРУЗИИ

Zeinab Axaladze

Академический доктор, Государственный Университет Акакия Церетели

Резюме

Работа посвящена изучению современного состояния агроэкспорта Грузии. Сельскохозяйственное производство постепенно становится частью мирового рынка, что требует соответствия сельскохозяйственной продукции Грузии с международными стандартами. Для достижения этой цели необходимо создать среду, которая даст возможность грузинским сельскохозяйственным предприятиям привести в действие ресурсный потенциал находящийся в их распоряжении, а также привлечь дополнительный ресурсный потенциал, с тем чтобы укрепить свои позиции не только на внутреннем рынке продуктов питания, но также активно участвовать в формировании мирового продовольственного рынка.

Исследования показали, что в связи с этим, очень большое значение имеет глубокий и всеобъемлющий договор о зоне свободной торговли с Евросоюзом (DCFTA). Этот договор будет способствовать диверсификации политики рынков.